

Ջեռագոտական աշխատանք

<p>Կազմակերպության տվյալներ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Անվանում, հասցե • Տնօրեն • Էլ.հասցե • Ջեռախոս 	<p>«Մասնակցային դպրոց» կրթական հիմնադրամ Վահրամ Սողոմոնյան masnakcayindproc@gmail.com +37493581908</p>
<p>Ջեռագոտության թեմա/վերնագիր</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ջեռագոտության թեմա 	<p>Արժեքային համակարգի ձևավորումը պատմության դասավանդման ընթացքում</p>
<p>Ուսուցչի տվյալներ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Անուն, ազգանուն, հայրանուն • Մասնագիտություն • Ջեռախոս • Էլ. հասցե • Դասավանդվող առարկաներ • Դասարաններ 	<p>Դիանա Անդրանիկի Ավագյան Պատմաբան 098886051 diana081097@mail.ru Հայոց պատմություն, համաշխարհային պատմություն, իմ հայրենիքը V-IX</p>
<p>Ուսումնական հաստատության տվյալներ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Անվանումը, հասցե • Ջեռախոս • Էլ. հասցե (տնօրենության) • Web կայքի հասցե 	<p>Գայի անվան հ. 129 հիմնական դպրոց Հրաչյա Քոչար 29 010223196 school129@schools.am school129.safe.am</p>

Բովանդակություն

Ներածություն.....	3
Հիմնական բովանդակություն.....	4
Եզրակացություններ, առաջարկություններ.....	15
Օգտագործված գրականության ցանկ.....	17
Հավելվածներ.....	18

Ներածություն

Նպատակը եւ հետազոտական հարցը	<p>Զարգացնել աշակերտների վերլուծական մտածողությունը պատմության դասավանդման գործընթացում:</p> <p>Ի՞նչ մեթոդներով կարելի է զարգացնել աշակերտների վերլուծական մտածողությունը 9-րդ դասարանում:</p>
Ո՞ր առանցքային կոմպոտենցիային/կարողունակությանն է ուղղված նպատակի ուսումնասիրությունը	Ինքնաճաշողական և սոցիալական կարողունակություն
Ջեռագոտության թիրախային խումբը և շրջանակը /քանակ, սեռային բաշխում/	IX դասարանի աշակերտներ 20 աշակերտ 11 աղջիկ, 9 տղա

<p>Օգտագործված հետազոտական մեթոդները, գործիքները (օրինակ՝ քանական հետազոտություն՝ հարցաթերթիկի միջոցով, որական հետազոտություն՝ խորին հարցազրույցի միջոցով և այլն)</p>	<p>1. Ա. Գևորգյան, Ազգային կրթության դերն ու նշանակությունը սովորողների հայեցի դաստիարակության գործընթացում, Երևան, 2002:</p> <p>2. Ա. Ղուկասյան, Հայոց պատմությունը 8-9 րդ դասարաններում: Ուսուցչի ձեռնարկ, Երևան, 2013:</p> <p>3. Արմինե Սարգսյան, Արման Մալոյան, Հայոց պատմություն 10-11-րդ դասարաններում, Երևան, 2009:</p> <p>4. Յու. Բաբանսկի, Դասի կազմակերպման պրոբլեմները, Երևան, 1981:</p> <p>5. Ա. Վ., Մուղրիիկ, Դպրոցականի անձը և նրա դաստիարակությունը կոլեկտիվում, Երևան 1986:</p>
<p>Հետազոտության իրականացման ժամանակահատվածը</p>	<p>2 շաբաթ</p>

Հիմնական բովանդակություն

Գրականության ակնարկ

- Մեջբերումներ արդեն արված հետազոտություններից,
- Մեջբերումներ գրականությունից, տեղեկության վստահելի աղբյուրներից:

Պարտադիր է կատարել հոդում աղբյուրին

Հայ ժողովրդի ավանդույթներում վառ կերպով արտացոլված են մեր ազգիազգային հավաքական բնույթը, անդրդվելի կամքը, ներքին զորությունն ու հնարավորությունները, ապրելու, վերածնվելու և հարատևելու ունակությունը, ազգերի պատմության մեջ իր արժանի տեղն ունենալու ձգտումը: Այս ամենն է, որ անհրաժեշտ է ավանդել ժամանակակից էթնոկրին: Այդպես նա պիտի հասնի այն գիտակցության, որ հասարակական կյանքի առաջընթացը պայմանավորված է համախմբվածությամբ, գիտելիքների բարձր մակարդակով ու մշակութային արժեքների ոչ միայն ստեղծմամբ, այլև պահպանմամբ¹:

Նախատեսվում է, որ դպրոցն ավարտող յուրաքանչյուր աշակերտ պետք է լինի հայրենասեր և պատրաստ ծառայելու հայրենիքի պաշտպանության գործին, կարևորի ազգային-պետական մտածողության և գործելակերպ ունենալը և դրսևորի դրան հասնելու ձգտում ու կամք:

- Ունենա ազգային ինքնագիտակցություն
- Գիտակցի ներկան և ապագան կերտելու խնդրում ազգային պատմության դերը
- Ունենա արդարության, լավատեսության և պատասխանատվության զգացում
- Գիտակցի իր ժողովրդի նյութական և հոգևոր արժեքները պահպանելու անհրաժեշտությունը,

	<ul style="list-style-type: none"> • Գիտակցի, որ կյանքում իր համար կարևորագույն արժեքներից են լինելու գիտելիքները, աշխատանքային հմտությունները, մասնագիտական վարպետությունը և այլն² . . . <p>Ուսուցման գործընթացում լուծվում են սովորողների կրթական, դաստիարակչական կամ արժեքային և ընդհանուր զարգացման խնդիրներ: Դրա համար յուրաքանչյուր դասի դաստիարակչական խնդիրների լուծումը նախատեսում է ոչ թե մեկուսացված կամ առանձին մոտեցում, այլ գիտելիքների ու կարողությունների, արժեքային որակների, կամքի, բնավորության, զգացմունքների, հոգեբանական տարբեր դրսևորումների միաժամանակյա և փոխկապակցված մոտեցում³: Ուսուցիչը ուսուցման կազմակերպման տարբեր ձևերի ընտրության միջոցով (անհատական, խմբային, էքսկուրսիա, դասղեկական ժամ, արտադասարանական միջոցառումներ և այլն) առավել արդյունավետ է դարձնում աշակերտների արժեհամակարգային դաստիարակչական խնդիրների լուծումը⁴:</p>
--	---

	<p>Դասինն երկայացվող կարևորագույն պահանջ և յուրաքանչյուր դասի բնորոշ հատկանիշ է</p>
--	---

¹ՂուկասյանԱ.,Հայոցպատմությունը 8-9 բողոսարաններում:Ուսուցչիձեռնարկ, Երևան, 2013,էջ 5:

² ՂուկասյանԱ., նշվ. աշխ., էջ 6:

³ԱրմինեՍարգսյան,ԱրմանՄալոյան , Հայոցպատմություն 10-11 բողոսարաններում,Երևան, 2009, էջ 39:

⁴ԲաբանսկիՅու.,դասի կազմակերպման պրոբլեմները, Երևան, 1981, էջ 112:

	<p>ուսումնական նպատակի հստակությունը, դաստիարակող և զարգացնող խնդիրների անխզելի կապը և այդ խնդիրների հստակ ու հետևողական իրագործումը: Ուսումնական ծրագրի բովանդակությունը, դասի ուսումնական դաստիարակչական և զարգացնող խնդիրները, աշակերտների տարիքը, նրանց գիտելիքների մակարդակը, հմտություններն ու կարողությունները համատեղ պայմանավորում են նյութի ընտրությունը, դրանում գլխավորի առանձնացումը, ինչպես նաև դասի ժամանակ ուսուցչի օգտագործած մեթոդներն ու հնարները⁵:</p> <p>Անհատական աշխատանքում դաստիարակվում է աշակերտների ինտելեկտուալ պատրաստակամությունը դժվարությունները հաղթահարելու գործում ձևավորում են համառություն, ինքնակազմակերպման և ինքնավերահսկման ընդունակություններ:</p> <p>«Հատկապես դեռահասների առանձնահատուկ զգացմունքայնությունը, ինքնասիրությունը, որ հաճախ արտահայտում է նրանց ինքնահաստատման և հասուն երևալու ձգտումը, մանկավարժից պահանջում է անհրաժեշտ նրբանկատություն, հարգանք դեռահասի անձինկատմամբ»⁶:</p> <p>Պատմության ուսուցման գործընթացում,</p>
--	--

⁵ԱրմինեՍարգսյան,ԱրմանՄալոյան, նշվ. աշխ., էջ 40:
⁶ԱրմինեՍարգսյան,ԱրմանՄալոյան, նշվ. աշխ., էջ 44:

	<p>ընդհանրապես դպրոցական պրակտիկայում հանդիպում ենք տարբեր տիպի դասերի, որոնք ունեն իրենց տարբեր հիմքերը, ուսումնադաստիրակչական նպատակը: Դասերի տիպերի դասակարգման շատ տարբերակներ ունեն ընդհանուր բնույթ: Դրանց հիմքում ընկած են հիմնական նպատակներ, պատրաստի գիտելիքների յուրացումը, կրկնության միջոցով դրանց ամրապնդումը, գիտելիքների կիրառումը պրակտիկայում, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման նպատակով կատարվող վարժությունները, ընթացիկ կամ ընդհանրացնող կրկնությունները, սովորողների ձեռք բերած գիտելիքների, հմտությունների ու կարողությունների ստուգումը և այլն⁷:</p> <p>Դիդակտիկական և մեթոդական գրականության մեջ կան տարբեր տիպի դասերի նկարագրություններ և դրանց կառուցվածքի սահմանումներ: Այդտիպի դասերից են ներածական դասը, խառը կամ համակցված դասը, նոր գիտելիքների ուսումնասիրման դասը, գրույց-դասը, գիտելիքների ստուգման և գնահատման դասը, կրկնության – հանրագումարային դասերը կինո-դասերը, էքսկուրսիոն դասը, սովորողների ռեֆերատների պաշտպանության դասը, սեմինարների դասը, ստուգարքի դասը:</p> <p>Թվարկվածներից առավել գործածականը</p>
--	--

⁷Ա. Վ., Մուրրիիկ, Դպրոցականիանձըննրադաստիրակությունըկոլեկտիվում, Երևան 1986, էջ 86:

	<p>և արդյունավետոր, մեր համոզմամբ, խառը /համակցված/ դասն է, որին ստորև կանրադառնանք փոքր-ինչ հանգամանորեն:</p> <p>Դասի այս տիպն այսպես է կոչվում այն պատճառով, որն ընդգրկում է ուսուցման գործընթացի շատ կողմեր՝ նոր գիտելիքների հաղորդում և յուրացում, ամրապնդում, ընդհանրացում, ստուգում և գնահատում: Դասի այս տիպը ամենատարածվածն է, մանավանդ ցածր դասարաններում, որտեղ սովորողների ուշադրությունն անկայուն է, նրանք չեն կարողանում երկար ժամանակ զբաղվել միևնույն բնույթի աշխատանքով, կարիք են զգում աշխատանքի բովանդակության, ուսուցման ձևերի ու մեթոդների հաճախակի փոփոխման, այլապես կկորցնեն հետաքրքրությունը դասի նկատմամբ: Դասի այս տիպը կիրառվում է ոչմեծ ուսումնական թեմաներ ուսումնասիրելիս: Այս դասի ընթացքում գործադրվում են բացատրական-ցուցադրական, դատողական-բացատրական, դատողական, վերլուծական և այլ եղանակներ: Եթե դասին գրեթե հավասարապես են ներկայացվում երկու կամ մի քանի դիդակտիկական նպատակներ, ապա դա կլինի խառը միացյալ դասի այս կամ այն տարբերակը⁸:</p> <p>Հայոց պատմություն առարկայի ուսուցման նպատակները բազմազան են, սակայն</p>
--	--

⁸Արմինե Սարգսյան, Արման Մալոյան, նշվ. աշխ., էջ 47:

	<p>առանձնացնենք նրանցից մեկը՝ զինել աշակերտներին ազգային արժեքներով:</p> <p>Այդ նպատակին հասնելու համար անհրաժեշտ է լուծել կրթադաստիրակչական մի շարք կարևոր խնդիրներ:</p> <p>1.Սովորողներին զինել հին, միջնադարի, նոր և նորագույն ժամանակների հայոց պատմության ամբողջական գիտելիքներով, որոնց միջով կար պետականության ստեղծման և ամրապնդման համար պայքարին սեփական մասնակցությաունը բերելու գաղափարը: Այդ գիտելիքները մեծապես կօգնեն հասկանալու իմաստավորել հայ ժողովրդի անցյալն ու ներկան, դասեր քաղել պատմությունից: Հայոց պատմության խոր իմացությունը կօգնի մեր հանրապետության քաղաքացիներին կապվելու մայրհողին,տերկանգնելու հայրենի տուն ու տեղին:</p> <p>2. Ցույց տալ ազգային-ազատագրական պայքարի հերոսական դրվագները, հայ ժողովրդի խիզախ ու քաջարի զավակներ իանձնագոհ սխրանքները:</p> <p>3.Գաղափար տալ հայ մշակույթի, քաղաքակրթության նրա առաջացման ու զարգացման օրինաչափությունների, առանձնահատկությունների մասին:</p> <p>Ծանոթացնել հայժողովրդի մշակույթային արժեքների և համամարդկային նվաճումների հետ: Ծանոթացումը հայրենի երկրի մշակույթին,</p>
--	---

պատմամշակույթային կոթողներին:

4.Ցույց տալ ժողովրդի աշխատասիրությունը, ազատ, խաղաղ և ստեղծագործ աշխատանքի նրա բնածին ձգտումը: Ներարկել սեր և հարգանք աշխատանքի, աշխատավոր և բարիքներ ստեղծող մարդկանց նկատմամբ:

5.Պատկերացում տալ մեր ժողովրդի կյանքի ու կենցաղի, ապրելակերպի ու ւավանդույթների, վարքի ու ւբարքի մասին, հասկանալի դարձնել, թե ինչպես են ապրել ու աշխատել մեր նախնիները , ինչպես են ընտանիք կազմել,սնվել ու հագնվել: Այս գիտելիքները սովորողներին կմոտեցնեն մեր ազգային արմատներին ու ակունքներին:

6. Բացահայտել պատմամշակույթային գործիչների՝ պատմություն կերտողների կյանքն ու գործը: Հասկանալի դարձնել, որ պատմական այդ գործիչների միջոցով են իրականացվում ազգային-հասարակական ձգտումներն ու իդեալները:

7. Բացահայտել պատմական ճշմարտությունը,նշել, որ այն ծնվում է տարբեր սկզբնաղբյուրների համադրումից:

8.Դաստիարակել խորը հայրենասիրություն, ձևավորել հայրենիքի, ազգային պետության ու ժողովրդի նկատմամբ ազգային արժանապատվություն ու հպարտություն, անմնացորդ սիրո ու հարգանքի խոր զգացում: Ներարկել այն գաղափարը, որ հայրենիքին ու

	<p>հայոցքանակին ծառայելը պատվի գործէ՞:</p> <p>9. Ճանաչելի դարձնել Հայաստան աշխարհն ու լիայրենի բնօրրանը, բնապատմական և պատմամշակութային նայն միջավայրը, որտեղ ապրելու իրպատմական ուղին է անցել հայ ժողովուրդը:</p> <p>10. Հասնել այն բանին, որ իր ժողովրդի հարուստ պատմական փորձով զինված Հայաստանի վաղվա քաղաքացին գիտակցի իր անմիջական մասնակցության անհրաժեշտությունը ազգային հիմնախնդիրների լուծման, անկախ պետականության կերտման , հայրենիքի բարգավաճման և վերածնության գործին:</p> <p>11. Նպաստել մարդասիրության և սոցիալական արդարության ոգով տոգորված ժամանակակից ազատ ու գիտակից անհատին քաղաքացու ձևավորմանը:</p> <p>12. Ձևավորել սեփական գործունեությունը հանդուրժողականության և մարդու իրավունքների ինչպես նաև համամարդկային բարոյական սկզբունքներին համապատասխան կառուցելու պահանջմունք ու կարողություն:</p> <p>13. Ձևավորել գիտակից վերաբերմունք համամարդկային գլոբալ հիմնախնդիրների, բնական աղետների, մարդկության ճակատագրի և ապագայի նկատմամբ:</p> <p>14. Չարգացնել սովորողների ճանաչողական, տրամաբանական, ստողծագործական</p>
--	--

⁹ՂուկասյանԱ., նշվ. աշխ., էջ 12:

	<p>մտածողությունը հաղորդակցական, համագործակցային և ինքնուրույն գործունեության կարողություններն ու հմտությունները.</p> <p>Խթանել սովորողների ճանաչողական ակտիվությունը, մտածողության ինքնուրույնությունը, սեփական գիտելիքներն ինքնուրույն լրացնելու և հարստացնելու կարողությունները:</p> <p>Սովորեցնել տեղեկատվության աղբյուրներից օգտվելու ժամանակակից տեղեկատվական հեղեղի մեջ կողմնորոշվելու, անհրաժեշտ տեղեկությունը ճիշտ ընտրելու, մշակելու, վերաձևակերպելու, այսինքն՝ գիտելիք կառուցելու կարողություններ: Ձևավորել պատմական դեպքերը, երևույթները համեմատելու, վերլուծելու, գնահատելու, վերացարկելու, ընդհանրացնելու և կանխատեսումներ կատարելու կարողություններ. Ջարգացնել ուսումնառության արդյունքում սովորողների ստացած գիտելիքները և տեսական դրույթները պատմական կենդանի նյութի վրա կոնկրետացնելու անցյալի, ներկայի հասարակական-քաղաքական երևույթների վերլուծության ժամանակ կիրառելու կարողություններ ու հմտություններ:</p>
--	---

Հետազոտության ընթացքը

Հետազոտությունը իրականացվել է ուսումնասիրելով տարբեր ժամանակների հետազոտողների ուսումնական աշխատանքները, ինչպիսիք են Ա.Ղուկասյան, Հայոց պատմությունը 8-9 ռդ դասարաններում, Յու. Բաբանսկի, Դասի կազմակերպման պրոբլեմները, Ա. Գևորգյան, Ազգային կրթության դերն ու նշանակությունը սովորողների հայեցի դաստիարակության գործընթացում: Այս հետազոտությունը գրելիս մեծ դեր է խաղացել նաև սեփական աշխատանքային փորձը և աշակերտների հետ տարվող ամենօրյա գործընթացը:

Եզրակացություններ, առաջարկություններ

Վերհանված արդյունքներ, եզրակացություններ, պատասխան հետազոտական հարցին

Այս հետազոտական աշխատանքը շոշափում է մի այնպիսի թեմա, որը, անկասկած, շատ մեծ նշանակություն ունի Հայաստանի և հայ ժողովրդի համար: Խոսքը Հայոց պատմության դասերին ազգային արժեքային համակարգի ձևավորման մասին է: Արժեհամակարգի ձևավորման և նրա հարաբերական կայունության ապահովման համար հանրակրթության բնագավառում կարևոր և անփոխարինելի նշանակություն ունեն բոլոր ուսումնական առարկաները, հատկապես պատմություն առարկան: Դպրոցում սովորողները Հայոց պատմության ծրագրի շրջանակներում ծանոթանում են հազարամյակների կենսագրություն ունեցող հայկական քաղաքակրթությանը, նրա առաջացման ու զարգացման օրինաչափություններին, ձեռքբերումներին, ստեղծած արժեքներին և համամարդկային նվաճումներին, ինչպես նաև այդ ճանապարհին հայ ժողովրդի դժվարություններին ու կորուստներին: Հայոց պատմություն առարկայի ուսումնասիրման շնորհիվ ձևավորվում է ազգային դիմագիծ, պետականամետ մտածելակերպ ունեցող, հայ ժողովրդ և հայոց պետականության դերը համաշխարհային պատմության համատեքստում պատկերացնող, հայոց ազգային և համամարդկային արժեհամակարգը կրող պատասխանատու անձ ու քաղաքացի: Այդ իսկ պատճառով արժեքային համակարգի ձևավորումը ժամանակակից դպրոցի գերխնդիրն է և մշտապես պետք է լինի մանկավարժների ուշադրության կենտրոնում:

	<p>Ազգային գաղափարախոսությունը պետք է հուշի սեփական պատմական առաքելությունը, որտեղ ամենակարևորը հայրենիքը սիրելն է իրական սիրով: Հենց այս պատճառով է, որ կրթության հենքը և գլխավոր իմաստը պետք է դառնա արժեհամակարգի ձևավորումը, իսկ երբ վերանում են արժեքների ձևավորման ազգային և համամարդկային ընդհանրական չափանիշները, և վարքի կարգավորիչ են դառնում իրավիճակն ու պահի նպատակահարմարություն, արժեհամակարգի գոյությունը կամ բացակայությունը դառնում է ազգային-հասարակական կարևորության խնդիր, որովհետև արժեհամակարգը պետք է ձևավորվի ազգային հոգևոր-բարոյական ընդհանրականության հիմքի վրա:</p>
<p>Այլ տեղեկատվություն</p>	<p>Յուրաքանչյուր աշակերտ պետք է իմանա, որ, որպես հայ՝ ո՞րն է իր անելիքն այստեղ՝ հայրենիքում:</p>

Օգտագործված գրականության ցանկ

1. Ա. Գևորգյան, Ազգային կրթության դերն ու նշանակությունը սովորողների հայեցի դաստիարակության գործընթացում, Երևան, 2002:
2. Ա. Ղուկասյան, Հայոց պատմությունը 8-9-րդ դասարաններում: Ուսուցչի ձեռնարկ, Երևան, 2013:
3. Արմինե Սարգսյան, Արման Մալոյան, Հայոց պատմություն 10-11-րդ դասարաններում, Երևան, 2009:
4. Յու. Բաբանսկի, Դասի կազմակերպման պրոբլեմները, Երևան, 1981:
5. Ա. Վ., Մուրրիիկ, Դպրոցականի անձը և նրա դաստիարակությունը կոլեկտիվում, Երևան 1986:

Յավելվածներ

<p>Յաշվետվութճան կցված կյուրթեր</p> <ul style="list-style-type: none"> • Յետագոտութճան գործիքներ (հարցաթերթիկներ կամ այլ) • Նկարներ • Արդյունքներ 	<p>Դասարանում, գրատախտակին գծեցի աղյուսակը, որի միջոցով աշակերտները պետք է ներկայացնեն Արտաշեսյան արքաներին, նրանց գահակալման թվականները և կատարած քայլերը.</p>
---	---

<i>Արքա</i>	<i>Գահակալման թվական</i>	<i>Գործունեություն</i>
Արտաշես I		
Տիգրան II		
Արտավազդ I		

Աշակերտներից երեքը կանչվեցին գրատախտակի մոտ՝ լրացնելու աղյուսակը, իսկ մյուսները իրենց տեղերից օգնելու էին դասընկերներին: Բավականին եռանդուն կերպով սկսեցին մասնակցել դասին՝ ավելի լավ ամրապնդելով թեման:

Այդ գիտելիքները մեծապես կօգնեն հասկանալ ու իմաստավորել հայ ժողովրդի անցյալն ու ներկան, դասեր քաղել պատմությունից: